

Ἐκθέσεις

Τῆς Ντιάνας Ἀντωνακάτου

Σὲ μιὰν ἄλλην ἐποχὴ καὶ στὴν ἀπροσάρμοστη ψυχολογία τοῦ κοινοῦ μας, ἡ ἔκθεση «Ἐνα περιβάλλον» τῆς Λήδας Παπακωνσταντίνου - HUGHES, στὴν «ΩΡΑ» θὰ ξεσήκωνε ἀντιθέσεις καὶ ἀντιρρήσεις ἰσχυρές, καθὼς δὲν θὰ διέθετε ὁ θεατὴς τὴν κατεργασία τῆς ἐπαφῆς μὲ ἐφαρμοσμένες παρουσιάσεις - λύσεις προβλημάτων στὶς συνταραχτικὲς μεταβολές τῶν θέσεων τῆς τέχνης, στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀμερικὴ ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα. Τώρα πού οἱ διεργασίες ἔγιναν μόνες, θάλεγε κανεὶς φυσιολογικὰ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν ἐπαφὴ μας μὲ τὴν ἐποχὴ, ἀκόμη καὶ οἱ μεγαλύτεροι στὴν ἡλικία, μποροῦν νὰ δεχθοῦν χωρὶς νὰ ἀποδεχθοῦν τὸ πρὶν «παράλογο» καὶ τὸ κατεστημένο τῆς τέχνης, σὰν δικαιωματικὰ λογικὸ. Γιὰ τοὺς νέους μιὰ ἔκθεση σὰν τῆς Λήδας Παπακωνσταντίνου δὲν παρουσιάζει προβλήματα ἀποδοχῆς: εἶναι ὁ χώρος πού μέσα σ' αὐτὸν ἀναπτύσσεται τὸ φαινόμενο τῆς δικῆς του ἐνύπαρξης στὴ σύγχρονη ζωὴ. (Κάθε δωμάτιο σύγχρονου νέου, κατὰ ἕνα 800)ο ξεκόβει ἀπὸ τὸ ἕφος τοῦ ὑπόλοιπου σπιτιοῦ μὲ μιὰν ἀνάλογη μορφή τοῦ «περιβάλλοντος» τῆς Παπακωνσταντίνου - HUGHES).

Ἡ παρουσίαση αὐτὴ στὴν «Ωρα» ξεσήκωσε τὸ ἐνδιαφέρον. «Πρωτότυπο», «παράλογο», «ἐντυπωσιακὸ», «ἐπιθανο», «φανταστικὸ», —ὅπως χαρακτηρίστηκε ἀπὸ πέρασμα τῶν ἐπισκεπτῶν, τὸ σύνολο, χωριζόταν σὲ τρία μέρη. Στὸν πρῶτο χῶρο φωτογραφίες τῆς δημιουργοῦ μὲ καλλιτεχνικὴ - συμβολικὴ σύνδεση ἐνὸς ακριτικοῦ ρεαλισμοῦ τοῦ πραγματικοῦ ντοκουμέντου μὲ τὴν ὑπερρεαλιστικὴ διάσπαση παρεμβالλομένων στοιχείων (τὰ φωτογραφικὰ τρῶκ διευκόλυναν τὴν σύνδεση αὐτὴ, κί' ἡ φαντασία τῆς συνθετικῆς ἐννοίας πρόβαλε τὴν δραματικὴν ἰδέαν), καθόριζαν τὶς δυνατότητες τὶς ἐκφραστικὲς ὅσο καὶ τῆς τεχνικῆς ἐφαρμογῆς τους, σὰν προλογικὲς δημιουργικὲς ιδιότητες τῆς Παπακωνσταντίνου. Στὸ δεύτερο χῶρο —δίχως ὑποδήματα ὁ ἐπισκέπτης, κάτω μαλλιά ἀπὸ πρόβατα— ἐνῶ συγχρόνως δεχόταν τὴν πιεστικὴν ὑπόβλησιν μιᾶς μονότονης ἀπὸ μαγνητόφωνο μετάδοσης, «εἶσαι καλά;» μιὰ σύνθετη ἐκπομπὴ ἀπὸ τηλεόραση μὲ ἐπίσης ἀγγῶδη καὶ πιεστικὴ ἐπίδραση γεγονότων πού μεταδίδονται ἀπανωτὰ ἐξαντλώντας τὴν ὀπτικὴν δεκτικότητα τοῦ θεατῆ. Στὸν τοῖχο —φόντο τῆς ψυχικῆς «ἐγγραφῆς» τῶν διασμῶν πού ὑφίστανται οἱ αἰσθήσεις, ἀκοὴ καὶ ὄραση ἰδίως διάφορες φωτογραφίες. Στὸν τρίτο χῶρο ἡ λεικὴ γυφωμένη «σιωπὴ» ἀντικειμένων, οἰκείου σχήματος —ὅπως κρεβάτι καρέκλα ροῦχα θάλα ἀνθη, ροῦχα πού ἔχουν «μαρμαρώσει» καὶ ἀκίνητῆσαι σὰν φαντάσματα μιᾶς ζωῆς πού ὑπῆρξε— βουτηγμένα σὲ γύφο. Μιὰ ὁθόνη πού πάνω της προβάλλεται ἕνα ἐρωτευμένο ζευγάρι νὰ περπατᾷ σὲ κάποιο δάσος: ἡ μόνη φωνή, ἡ αἰώνια ἐλπίδα.

Σ' ἕνα θαυμάσια κατατοπιστικὸ πρόλογο ἡ Λήδα, ἐξηγεῖ τὴν θέσιν τὴν ἐκκίνηση, τὴν πορεία τῆς ἐργασίας της, καθὼς ἀνήκει ἐδῶ κί' ἔξη χρόνια στοὺς νέους καλλιτέχνες πού ἡ δουλειὰ τους χαρακτηρίζεται σὰν «ἀπενεργὴ» καὶ «περιβάλλον». Γράφει ἀνάμεσα σ' ἄλλα: «Πῆρα τὴν γλῶσσαν τῶν ἀντικειμένων καὶ τὴν διόγκωσα. Πρὸσπάθησα νὰ σπάσω τὴν «κοινωνικὴ» σχέση τοῦ θεατῆ μὲ τὸ ἀντικείμενο καὶ νὰ τὴν κάνω πραγματικὴ, ἰδιωτικὴ, χειροποίητῆ... Τὸ περιβάλλον διηγείται μιὰν ἐμπειρία, ἢ δημιουργεῖ μιὰν ἐμπειρία γιὰ νὰ περιγράψει κάτι...»